

POSTANOWIENIE

Dnia 15 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie z wniosku G.
przy uczestnictwie E. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 15 września 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w B.
z dnia 7 listopada 2019 r., sygn. akt II Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawcy G. od postanowienia Sądu Okręgowego w B. z dnia 7 listopada 2019 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W judykaturze wielokrotnie wypowiedano się na temat charakteru skargi kasacyjnej (zob. np. postanowienie SN z dnia 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18).

Wskazano m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Przesłanki te nie zostały jednak spełnione.

Przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć charakter uniwersalny, tzn. jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych podobnych spraw. Jednocześnie jego wyjaśnienie powinno być niezbędne dla rozstrzygnięcia danej sprawy i pozostawać w związku z podstawą faktyczną i prawną wyroku (zob. postanowienia SN: z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13 i z dnia 3 lutego 2012 r. II UK 271/11).

Skarżący nie sformułował zagadnienia prawnego w sposób wystarczający dla stwierdzenia jego doniosłości i potrzeby merytorycznego rozpoznania skargi kasacyjnej. Przedstawiona kwestia nie stanowi istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, zgodnie z którym skonstruowanie zagadnienia prawnego następuje przez przedstawienie pytań „do rozstrzygnięcia”, czyli pytań, których

konstrukcja powoduje, że rozstrzygnięcie zagadnienia następuje przez wybór towarzyszącej mu odpowiedzi (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 13 kwietnia 2000 r., III CZP 2/00, OSNC 2000, nr 11, poz. 200). Innymi słowy, skarżący nie sformułował zagadnienia odpowiadającego wskazanym wyżej wymaganiom. Podniesiona przez skarżącego podstawa przyjęcia skargi kasacyjnej nie spełnia bowiem przesłanki istotnego zagadnienia prawnego w powyższym rozumieniu. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący nie wskazał z czym wiązać się ma podnoszone zagadnienie, a zatem zagadnienie nie spełnia wymogów wynikających z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego (zob. postanowienie SN z dnia 26 marca 2019 r., I UK 101/18). Oczywiście jest, że warunków tych nie spełnia jedynie w tym zakresie stwierdzenie skarżącego o występowaniu w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, bez podjęcia nawet próby jego sformułowania (w skardze kasacyjnej nie wskazano bowiem, o jakie zagadnienie miałyby chodzić). Fakt ten czyni w efekcie bezskutecznym wniosek skarżącego o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Skarżący powołał się także na drugą przyczynę kasacyjną, którą jest potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący nie wskazał nawet przepisu, którego wykładni się domaga. Nie wskazano, jaki konkretny przepis prawa wymaga wykładni, a tym bardziej, jakie wątpliwości interpretacyjne wywołuje.

Powołanie się zaś na przyczynę kasacyjną przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga natomiast wykazania przez stronę skarżącą, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania, w drodze stosownego jurydycznego wyводу, na czym owe wątpliwości polegają, a także że mają one poważny oraz rzeczywisty charakter i ich rozstrzygnięcie wiąże się z rozpatrywaną sprawą i jest istotne z punktu widzenia wyniku postępowania oraz publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie

rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. m.in. postanowienia SN: z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, z dnia 8 lipca 2008 r., I CSK 111/08, z dnia 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15, z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, z dnia 3 sierpnia 2017 r., IV CSK 85/17, z dnia 7 grudnia 2017 r., I CSK 499/17, z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 571/17).

Przedstawione w skardze kasacyjnej wątpliwości nie czynią zadość tym wymaganiom. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zostało sformułowane przez skarżącego jakiekolwiek zagadnienie prawne, które wymagałoby rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy, jak również nie wskazano przepisu, który wymagałby wykładni.

Tylko na marginesie można wskazać, że w orzecznictwie wskazuje się, wbrew wywodom zawartym w skardze kasacyjnej, że posiadanie przez przedsiębiorcę przesyłowego i jego poprzedników prawnych służebności przesyłu lub służebności gruntowej o treści służebności przesyłu bez zawarcia umowy w formie aktu notarialnego uprawniającego do korzystania z nieruchomości osób trzecich oraz bez uzyskania przez przedsiębiorstwo przesyłowe decyzji wywłaszczeniowej może być posiadaniem w dobrej wierze (zob. np. postanowienie SN z dnia 30 października 2018 r., II CSK 264/18 i cyt. tam orzecznictwo).

Z przytoczonych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

jw